

VERGİCİNİN DÜNYASI

CİHAT ÇETİNKAYA

Eyvah!.. Promosyon

1996 yılına girerken Maliye Bakanlığı'nın ilginç bir tebliği yayımlandı. 25 Aralık 1995 tarihini taşıyan 50 seri numaralı Katma Değer Vergisi Genel Tebliği ile Maliye Bakanlığı adeta bir devrim numune mal ve promosyonlar politikasını yeniden belirledi. Bir malın yanında ayrıca bir bedel tahsil edilmeksizin başka bir malın verilmesi veya numune ya da eşantyon mallar verilmesi şeklinde ortaya çıkan teslimler ile gazete, dergi ve benzeri yayın faaliyetinde bulunan kuruluşların, bu yayınlarının tirajını artırmak amacıyla düzenledikleri promosyon kampanyalarında müşterilere verilen malın içerisinde yer alan K.D.V., ana malın satışı dolayısıyla tahsil edilen K.D.V.'den düşülecek, eğer düşünülemez ise kalan miktar işletmenin gideri olarak ve faaliyetlerden doğan maliyet unsuru şeklinde hesaplara intikal ettirilecektir.

Yıllardır reklam harcamalarında firmalara adeta nefes aldırılmayan Maliye Bakanlığı, numune olarak verilen mallara dahi emsal bedeli uygulayarak sıkıştırdığı mükelleflerine karşı politikasını aniden hem de yılbaşının hemen öncesinde değiştirecek dikkatleri kendisine çekmiştir. Gerek numune gerekse eşantyon adı altında teslim edilen malların, rekabetin bir unsuru olduğu nihayet kabul edilmiş gözüküyor. Ancak her zaman olduğu gibi bir müphemlik tebliğde hemen dikkati çekiyor. Burada verilen numune ya da eşantyonun "Ticari teamüllere uygun nitelikte ve miktarda olması ile ayrıca bir satışa konu olmayacak şekilde verilmesi." Bir ticari malın numune ya da eşantyonların K.D.V.'lerini gider ve maliyet hesaplarına attığı için zarar etmişse, bu zararı ticari teamüllere uygun bulmayacak bir görüşün ticaret erbabını düşüreceği zor durumu düşünmek dahi istemiyorum. Korkarım Vergi Mahkemelerine bir dizi inceleme sevk edilip, hukuk dilinde ticari teamülün nitelik ve miktarı kamuoyunda tartışmaya açılacak düşüncesindeyim.

Bir ticari mal eşantyon veya numune olarak müşteriye verildiğinde, satışa konu edilip, bu müşterinin nihai tüketiciye bu mali satmasında da, yeni tartışmaların kamuoyunu

önümüzdeki dönemde meşgul edeceği kuvvetle muhtemel gözüküyor.

Yıllardır firmaların yılbaşında dağıttığı hediyelere, kalem, anahtarlık, ajanda, takvim ve benzeri eşya dağıtımına karşı çıkan maliyenin, hem de yılbaşına bir hafta kala, tüm düşüncelerini değiştirmesine ayak uydurmakta mükelleflerin de zorlanacaklarını sanıyorum. Aşırı hediye ve eşantyonlara çare bulamazken; emsal bedel, maliyet bedeli, teamüllere uygunluk, diye çırpınan bir zihniyetin bugün geldiği noktayı ticari hayatın gerekleri açısından tebrik etme gereği vardır. Ancak, ticaret erbabının yılbaşının hemen öncesinde yapılan bu değişikliğe tedirginlikle baktığı da gerçek. Yılların maliyesinin hediye, eşantyon, numune üçgenini, mevzuat düzenlemesi dışında sade bir tebliğ ile aşacak gözüküyor doğrusu.

Türk medyasında son dönemde artan gazete ve mecmualar arasındaki promosyon yarışı da giderek ilginç bir yere sürüklenmekte, Maliye Bakanlığı da yayınladığı tebliğ ile olaya taraf olmuş durumda. Bir gazete veya mecmuanın satışında ki (ambalajsız) yüzde 1 K.D.V oranına karşılık, promosyon olarak dağıtılan ve değeri milyonları geçen malların yüzde 15'lik K.D.V. nedeniyle maliyetlerdeki aşırı artış iki önemli sonuç doğuracaktır.

1) Ya gazete ve mecmua fiyatları yüksek oranda zam görerek maliyet artışlarını karşılamaya çalışacak,
2) Ya da büyük basın kuruluşları gazeteye zam yapamayarak zarar eden işletmeler haline gelecektir.

Bütün bunlardan sonra daha vahim ve tehlikeli olan bir gelişme de, K.D.V. oranları yüzde 23 ya da yüzde 40 olan promosyon ürünlerinden doğacak maliyet artışlarının basın sektörüne büyük darbe vuracak olmasıdır. Kitap ve gazete satışlarında ki büyük düşüşlerin sürdüğü bu ortamda tüm basın kuruluşlarının bir araya gelerek promosyon savaşlarını sona erdirmelerinin ülkemizin yararına olacak kanaatindeyim.

Şimdi maliyenin işi daha da zorlaşmış gözüküyor. Numune, eşantyon, promosyon derken verginin özünden uzaklaşmadan, kaynaktan vergilendirmeyi sağlayan bir sistemin tartışılmasının daha yararlı olacağına inanıyorum.